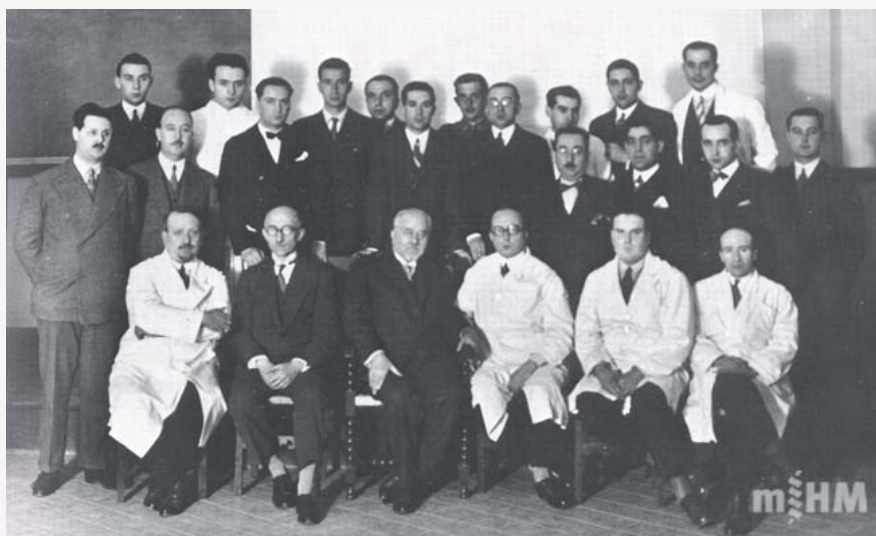

Commemorar el Noucentisme

Andreu Pujol. Breda. / 20.03.2014

Per a aquest any, aprofitant que en fa cent de la creació de la Mancomunitat de Catalunya, s'estan preparant un seguit d'iniciatives que tenen com a objectiu posar de relleu l'obra de govern realitzada per aquesta institució i, ja de pas, reivindicar el moviment cultural que hi anà associat, és a dir, el Noucentisme.

— Assistents al curs de vacunació antituberculosa, centrat en la vacuna Calmette-Guerin, BCG. D'esquerra a dreta, el segon, Guerin, Calmet i Sayé. Servei d'Assistència Social als Tuberculosos de la Mancomunitat de Catalunya. Barcelona. 1927. [Museu d'Història de la Medicina de Catalunya (MHM)

Al Noucentisme hem tingut tendència a tractar-lo com el fill curtet de la cultura catalana. Una mena de Ventafocs arraconada per l'exuberància de la germanastra modernista —que és la que ens dona els quartos del turisme. Però, ja coneixem el conte, rere l'aparença modesta de la Ventafocs s'hi amagava una princesa. És per això que ja va essent hora de reivindicar el Noucentisme com el moviment cultural que permeté a la cultura catalana entrar, amb totes les seves mancances de país ocupat, a la modernitat. I també reivindicar la Mancomunitat com una administració que va pretendre, també amb moltíssimes limitacions, posar Catalunya al dia per enfrontar-se al segle XX: infraestructures, educació, cultura, salut... Allò que ja feien els països més avançats.

Centenari de la Mancomunitat

La traca més grossa que tenim és la que organitzen conjuntament les quatre diputacions provincials del Principat. Entre les diverses activitats hi destaquen unes quantes exposicions.

El dia 20 de març s'inaugura al Museu d'Història de Catalunya l'exposició titulada "Cultura i pedagogia durant la Mancomunitat de Catalunya", que anirà itinerant per la Xarxa de Museus Locals. El paper de la Mancomunitat en el terreny cultural i educatiu va ser molt important, estructurant una xarxa de biblioteques, impulsant diversos centres de formació professional i fent quatre escoles, una per cada una de les províncies, com a prova pilot, només per posar alguns exemples. Però, al marge de l'administració catalana, l'aposta per la cultura i l'ensenyament com a eines de regeneració social era fruit de l'esperit d'aquell temps. És en aquell moment que molts pobles tenen la seva primera escola construïda *ad hoc*, finançant la seva construcció amb les fórmules més diverses i imaginatives. És una qüestió que cal emfatitzar i per això és molt oportuna

aquesta exposició.

El primer d'abril s'inaugura l'exposició "Prat de la Riba i la Mancomunitat" a la seu de la Diputació de Barcelona. Allà mateix s'hi va fer, ara fa quatre anys, una altra exposició titulada "Modernització i catalanisme. La Diputació de Barcelona ara fa 100 anys" que ja parlava de la feina feta per la Mancomunitat, però també per la diputació provincial sota la tutela de Prat de la Riba abans que es mancomunés amb les altres diputacions catalanes.

El dia 15 d'abril s'inaugura l'exposició virtual "L'obra de la Mancomunitat als municipis" que, a partir de documentació procedent dels arxius dels ajuntaments, posarà a disposició del ciutadà tot de documents que emfatitzin el paper de la Mancomunitat en matèria d'infraestructures, salut, educació i patrimoni arreu de Catalunya. Un setmana abans, el dia 8 d'abril, s'obre al CCCB l'exposició central del Centenari de la Mancomunitat. Aquesta exposició comptarà amb exposicions temàtiques descentralitzades que es podran visitar en diversos punts de Catalunya. Al marge d'això, la Diputació de Girona està començant a estructurar una exposició sobre l'obra de la Mancomunitat a les comarques gironines, de la qual en tornaré a parlar quan tot estigui més ben lligat.

Reivindicació del Noucentisme

El passat 28 de novembre la Universitat de Girona va organitzar una Jornada Noucentista. Al llarg del matí es van anar fent un seguit de ponències relacionades amb aquest moviment cultural i, a la tarda, es va visitar la Casa Masó, seu de l'actual Fundació Rafael Masó, que reivindica l'obra d'aquest geni de l'arquitectura noucentista. En una d'aquestes ponències Vinyet Panyella ens va anunciar (es pot veure en [aquest enllaç](#) que aquest any, durant el mes de novembre, es faria el I Simposi Internacional sobre el Noucentisme a Sitges. Ara fa un parell de setmanes el suplement de cultura del diari El Punt Avui ho publicava recollint declaracions de Panyella, que esmenta els

objectius primordials d'aquest simposi: "Situat el noucentisme al segle XXI i sobretot crear una xarxa, un punt de trobada d'estudiosos del moviment, més enllà del treball que es fa a l'entorn universitari. Volíem un espai ampli, que permeti treballar d'una manera molt oberta i integrant tothom. Hi haurà un segon simposi, d'aquí a dos anys, a Girona, a la Casa Masó".

També sé de bona tinta que hi ha previst, per a aquest estiu, organitzar unes Jornades Noucentistes amb diverses ponències sobre aquest moviment cultural en una altra població. Serà en un municipi on hi ha un museu monogràfic sobre un artista noucentista i, només de moment, no en puc dir res més.

La part negativa de tot plegat és l'exposició sobre Eugeni d'Ors que, com ja sabeu, fou un dels principals ideòlegs del noucentisme –per no dir el principal. Havia estat prevista per Vicenç Altaió per a l'Arts Santa Mònica però amb el nou rumb modernet de l'espai sembla que això ja no hi lliga. El comissari havia de ser en Xavier Pla i, fent servir una expressió molt poc noucentista, és una puta vergonya que faci vuit mesos que no tingui cap novetat de quina serà la destinació d'aquesta exposició, si és que n'hi ha alguna. De moment ell ha fet la feina -i l'hi han pagat-, però sembla que devem anar sobrats de diners per poder-nos permetre no aprofitar-la. Es veu que ara hi ha qui proposa editar només el catàleg i, en comptes de l'exposició, fer un simposi. Ja veurem com es resol.

Al mateix temps, m'indiquen que hi ha qui està treballant en uns documentals sobre l'obra de la Mancomunitat. Si Déu vol, TV3 n'emetrà un que farà un repàs històric de la feina feta per la institució. La Xarxa de Televisions Locals emetrà documentals temàtics sobre infraestructures, llengua, cultura, educació, sanitat, agricultura o economia, per posar alguns exemples.

Tota la informació corresponent a les activitats del centenari organitzades

conjuntament entre les quatre diputacions es pot trobar al lloc

web www.mancomunitatdecatalunya.cat

